

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 308/2023-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Martin Pohovej, s. r. o., Záhradnícka 37, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Martin Pohovej, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Tos 26/2023 z 23. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 6 a čl. 7 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tos 26/2023 z 23. februára 2023. Požaduje, aby napadnuté uznesenie bolo zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Žiada tiež prikázať krajskému súdu, aby ho prepustil z väzby. Napokon sa domáha náhrady trov konania na účet právneho zástupcu do 15 dní od doručenia nálezu.
2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledovný skutkový stav veci:
3. Sťažovateľ je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie alebo obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 3 a 4 písm. b) a c) a ods. 6 písm. d) s poukazom na § 138 písm. i) a j) Trestného zákona.
4. Uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava I č. k. 1 Tp 43/2022-82 z 5. augusta 2022 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s účinnosťou od 2. augusta 2022.

5. Uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 52/2022 z 22. septembra 2022 bola sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu o vzatí do väzby zamietnutá ako nedôvodná.
6. Vo veci bola na sťažovateľa podaná obžaloba Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“).
7. Zo zápisnice okresného súdu sp. zn. 2 T 19/2023 z 9. februára 2023 vyplýva, že predmetom výsluchu je rozhodovanie o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa po podaní obžaloby.
8. Obhajca sťažovateľa (totožný s jeho právnym zástupcom v konaní vedenom ústavným súdom, pozn.) vzniesol námietku miestnej nepríslušnosti okresného súdu, keďže prípravné konanie, resp. rozhodovanie o väzbe bolo vedené Okresným súdom Bratislava I.
9. Prokurátor k tomu uviedol, že po skončení vyšetrovania v rámci návrhu na podanie obžaloby sa realizovala modifikácia niektorých skutkových okolností zakladajúca miestnu príslušnosť nielen Okresného súdu Bratislava I, ale aj okresného súdu s tým, že označil aj čiastkové konania niektorých obvinených spáchané v služobnom obvode Bratislava II a reflektoval aj záchyty drog v rámci domových prehliadok vykonávaných v služobnom obvode Bratislava II. Keďže skutok bol spáchaný na viacerých miestach nachádzajúcich sa v obvodoch oboch všeobecných súdov, bolo na úvahe prokurátora, na ktorý z miestne príslušných všeobecných súdov podá obžalobu.
10. Okresný súd konštatoval svoju miestnu príslušnosť s poukazom na ustanovenie § 20 Trestného poriadku, v dôsledku čoho nebolo potrebné postupovať podľa § 241 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.
11. Uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 19/2023 z 9. februára 2023 bol sťažovateľ podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku ponechaný vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Súčasne sa rozhodlo, že sa jeho väzba dohľadom probačného a mediáčného úradníka nenahrádza.
12. Podľa názoru okresného súdu preskúmaním doterajšieho postupu orgánov činných v trestnom konaní sa nezistilo porušenie práv sťažovateľa. Úkony prípravného konania boli plynulé bez zbytočných prieťahov a boli vybavované prednostne a urýchlene. Preto doterajší postup orgánov činných v trestnom konaní korešponduje s požiadavkou na primeranosť trvania väzby sťažovateľa, ktorá má trvať len nevyhnutný čas. Doterajšie trvanie väzby neprekročilo základnú lehotu väzby v prípravnom konaní podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku. Doteraz nazhromaždené dôkazy aj naďalej predbežne nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, sa stal, vykazuje znaky trestného činu a existuje dôvodné podozrenie, že ho spáchal sťažovateľ.
13. Pri posudzovaní dôvodnosti ďalšieho trvania tzv. preventívnej väzby sťažovateľa okresný súd vychádzal predovšetkým zo skutočností vyvedených z výpovede spoluobvineného ██████████, ktorý popísal fungovanie skupiny po vzatí obvineného ██████████ do väzby od februára 2022 do zadržania obvinených. Z tejto výpovede vyplýva dôvodné podozrenie, že sťažovateľ sa podieľal na obstarávaní, rozdeľovaní a následnom predaji pervitínu prostredníctvom spoluobvinených a ďalších osôb, pričom je podozrenie, že túto činnosť aj financoval. Výpoveď ██████████ pritom nie je izolovaným dôkazom. Podozrenie je podporované aj ďalšími dôkazmi (záznamami z telekomunikačnej prevádzky podľa § 115 Trestného poriadku a zaznamenanými telefonátmi ██████████ z Ústavu na výkon väzby Bratislava v súlade s § 21 ods. 5 zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o výkone väzby“]). Všetky tieto

dôkazy predstavujú dostatočný základ vo vzťahu k sťažovateľovi a dá sa z nich vyvodit' dôvodnosť podozrenia. Väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je daný charakterom trestnej činnosti. Pri existencii dôvodného podozrenia, že táto bola sťažovateľom páchaná minimálne po dobu 6 mesiacov za súčasnej vedomosti, že jeho brat (a zároveň spoluobvinený) je za totožné podozrenie vo výkone väzby, zakladá dôvodnú obavu, že by v trestnej činnosti pokračoval aj naďalej. Sťažovateľ mal vedomosť o predchádzajúcej protiprávnej činnosti svojho brata, z ktorej je tento obvinený v inom trestnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 3 T 44/2022. Z doteraz zabezpečených dôkazov vyplýva dôvodné podozrenie, že bezprostredne po bratovom zadržaní pokračoval v jeho trestnej činnosti na základe jeho pokynov z Ústavu na výkon väzby Bratislava. Ani skutočnosť, že brat sťažovateľa je trestne stíhaný pre drogovú trestnú činnosť, nepredstavovala pre sťažovateľa zábranu tak, aby sa podozreniu z páchania totožnej trestnej činnosti vyvaroval.

14. Podľa okresného súdu tieto okolnosti vo svojom súhrne nasvedčujú dôvodnosť obavy, že v prípade prepustenia na slobodu by sťažovateľ mohol pokračovať v páchaní obdobnej trestnej činnosti, z ktorej je podozrivý, čo zakladá dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V súvislosti s možnosťou nahradiť väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediáčného úradníka neboli zistené žiadne výnimočné okolnosti prípadu v zmysle § 80 ods. 2 a § 81 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré by sa svojím významom či obsahom približovali okolnostiam uvedeným v § 39 Trestného zákona. Za takéto okolnosti nemožno považovať bežne sa vyskytujúce okolnosti (napr. návrat k rodine).

15. Uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 26/2023 z 23. februára 2023 bola sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá. Krajský súd rozhodoval v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Kováča a členov senátu Mgr. Michala Kačániho, PhD., a JUDr. Erika Tomusa.

16. Krajský súd predovšetkým poukazuje na obsah podanej sťažnosti, v rámci ktorej sťažovateľ (inter alia) namietal, že okresný súd mal skúmať, či orgány činné v trestnom konaní postupujú vo veci samej s osobitnou starostlivosťou a urýchlením.

17. Podľa konštatovania krajského súdu z podanej obžaloby prokurátora vyplýva, že sťažovateľ v rámci skupiny obžalovaných mal špecifické postavenie, keďže nepodliehal vedeniu [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ale využívaním vlastnej priaznivej finančnej situácie participoval na fungovaní skupiny, a to najmä poskytovaním finančných prostriedkov na kúpu omamných a psychotropných látok (predovšetkým metamfetamínu), pričom následne získal podiel z predaja metamfetamínu, prípadne metamfetamín pre skupinu sám zadovážil tak, aby mohol byť následne so ziskom speňažený.

18. Podľa názoru krajského súdu trestné stíhanie je proti sťažovateľovi aj naďalej dôvodne vedené a dôkazná situácia aj naďalej v dostatočnej miere odôvodňuje podozrenie, že sťažovateľ sa mal stíhanej trestnej činnosti dopustiť. Takýto záver vyplýva predovšetkým z výpovede spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý sa v podstate priznal, popísal všetky podstatné a rozhodné skutočnosti vrátane rozsahu účasti jednotlivých spoluobžalovaných participujúcich na trestnom čine, medzi ktorými je aj sťažovateľ. Skutočnosti prezentované [REDAKOVANÉ] majú vo vzťahu k sťažovateľovi oporu aj v zaznamenanej telefonickej komunikácii (resp. jej prepise). Tvrdeniu

sťažovateľa, podľa ktorého výpovede [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sú konzistentné a sťažovateľa vyvíňujú, nezodpovedá celková dôkazná situácia.

19. Podľa krajského súdu za dôvodnú nemožno považovať ani námietku sťažovateľa týkajúcu sa spôsobu financovania nákupu drog. Zabezpečeniu financií pre nákup drog zodpovedá aj také poskytovanie finančných prostriedkov, ktorým sa zaobstarané návykové látky vyplatia až následne. Vo vzťahu ku konkrétnemu dôvodu väzby konštatoval, že okresný súd správne ustálil, že väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u sťažovateľa aj naďalej trvá. Obavu z konania predpokladaného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku možno u sťažovateľa vyvodit' predovšetkým z charakteru trestnej činnosti, z doby, po ktorú mala byť páchaná, a z ďalších dosiaľ zistených skutočností významných pre posúdenie tejto otázky. Z hľadiska charakteru trestnej činnosti a doby jej trvania je podstatné, že sťažovateľ sa trestného činu mal dopúšťať po dobu 6 mesiacov, v rámci ktorej mal byť páchatel'om s osobitným, ale významným postavením, ktorý participoval poskytovaním financií, ale aj osobným zadovážovaním metamfetamínu. Nemalo teda ísť o ojedinelé konanie, ale o pravidelnú 6 mesiacov trvajúcu protiprávnu činnosť. Významný je aj aspekt, že sťažovateľ mal tak konať aj napriek tomu, že jeho brat [REDAKOVANÉ] bol v súvislosti s drogovou trestnou činnosťou vzatý do väzby v inej trestnej veci, avšak ani toto nemalo byť pre neho dostatočným dôvodom na to, aby sa takejto závažnej trestnej činnosti nedopúšťať, pretože práve naopak, mal v nej pokračovať aj na podklade pokynov dávaných mu [REDAKOVANÉ] z väzby. Dôvodnosť takéhoto záveru je daná bez ohľadu na to, že sťažovateľ doteraz nebol odsúdený, ale ani trestne stíhaný pre žiaden trestný čin.

20. Vo vzťahu k možnosti nahradenia väzby sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka je podľa krajského súdu podstatné, že sťažovateľ je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, v prípade ktorého je nahradenie väzby možné len, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Žiadne výnimočné okolnosti krajský súd nezistil. V súvislosti s námietkou nepríslušnosti okresného súdu na konanie o podanej obžalobe treba primárne poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tost 45/2015 zo 7. januára 2016 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 6/2016 pod č. 50, podľa ktorého súd, ktorému bola podaná obžaloba, je príslušný na rozhodovanie o všetkých otázkach, teda aj o väzbe, aj v prípade následného postúpenia veci inému súdu pri predbežnom prerokovaní obžaloby senátom (preskúmaniu obžaloby samosudcom), ak ide o otázku konania, ktorú je potrebné vyriešiť pred právoplatnosťou rozhodnutia o postúpení veci. Podľa tohto uznesenia je súd po podaní obžaloby povinný prednostne a urýchlene rozhodnúť o väzbe tak, aby k právoplatnému rozhodnutiu o väzbe došlo do uplynutia lehoty uvedenej súbežne v § 76 ods. 3 a v § 238 ods. 3 Trestného poriadku (lehoty, ktorá by bola základnou alebo predĺženou lehotou väzby v prípravnom konaní, ak by nedošlo k podaniu obžaloby). Takto postupuje súd aj v prípade, ak zároveň s rozhodnutím o väzbe alebo následne rozhodne o postúpení veci inému súdu ako súdu príslušnému v zmysle § 244 ods. 1 písm. a) alebo § 241 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Z uvedeného vyplýva, že aj súd, ktorý by bol nepríslušný na konanie o podanej obžalobe, je povinný o väzbe po podaní obžaloby rozhodnúť podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku. Z tohto hľadiska preto sťažnosťná námietka nemôže mať žiaden relevantný dopad na zákonnosť a správnosť napadnutého uznesenia.

21. Pokiaľ sťažovateľ navrhoval, aby krajský súd podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku odňal vec okresnému súdu a prikázal ju Okresnému súdu Bratislava I, krajský súd uviedol, že o takomto

návrhu nie je možné rozhodnúť v rámci sťažnostného konania proti uzneseniu prvostupňového súdu o väzbe podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku. Návrh na odňatie a prikázanie veci sa podáva tomu súdu, ktorý vec, ktorá má byť odňatá a prikázaná, prejednáva, a ktorý následne takýto návrh predloží s osobitnou predkladacou správou tomu nadriadenému súdu, ktorý je o takom návrhu oprávnený rozhodnúť. Na tomto základe sa nebolo možné s navrhovaným postupom sťažovateľa zaoberať a o ňom rozhodnúť.

II.

Argumentácia sťažovateľa

22. Krajský súd nedal sťažovateľovi adekvátnu odpoveď na jeho námietky proti ďalšiemu trvaníu väzby, a to (inter alia) aj z dôvodu, že sa nevysporiadal s namietanou miestnou nepríslušnosťou okresného súdu. Rovnako porušenie tohto práva spočíva aj v tom, že dĺžka väzby nebola primeraná v kontexte čl. 5 ods. 3 dohovoru a príslušnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

23. Väzba netrvá v nevyhnutnom čase (reasonable time). Konkrétne ide o to, že všeobecné súdy neposkytli relevantné a dostatočné odôvodnenie pre ďalšie trvanie väzby a nevykonali ani špeciálnu starostlivosť (special diligence) v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi. I napriek skutočnosti, že nejde o prvoväzobné rozhodnutie, je čl. 5 ods. 3 dohovoru aplikovateľný, pričom pri posúdení zlučiteľnosti doby trvania väzby s čl. 5 ods. 3 dohovoru je potrebné vychádzať z doby začínajúcej dňom zadržania a končiacej dňom prepustenia z väzby, resp. dňom uznania viny prvostupňovým rozhodnutím.

24. V prípade sťažovateľa väzba trvá od 2. augusta 2022, teda vyše 9 mesiacov. Pritom dobu jedného roka nepovažoval ESLP za zlučiteľnú s čl. 5 ods. 3 dohovoru.

25. Všeobecné súdy sa vôbec nezaoberali dôkazným stavom týkajúcim sa existencie dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu ako najzákladnejšej podmienky väzby, hoci dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu by sa v prípade pretrvávajúcej väzby mala zosilňovať, a nie zoslabovať. V tomto smere sú úvahy všeobecných súdov o existencii dôvodného podozrenia veľmi abstraktné a všeobecné, čo znamená, že všeobecné súdy rezignovali na svoju povinnosť zaoberať sa dôkazným stavom v čase väzobného rozhodovania a ustáliť konkrétne skutkové okolnosti umožňujúce konštatovanie dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestného činu.

26. V súčasnosti je sťažovateľ vo väzbe formálne z dôvodu preventívnej väzby, t. j. z dôvodu rizika spáchania ďalšieho trestného činu. Všeobecné súdy však reálnu obavu z pokračovania v trestnej činnosti sťažovateľom striktnejšie a dôslednejšie nerozvedli. Krajský súd sa skôr zamerail na charakter trestnej činnosti, čo vyvoláva jasné presvedčenie sťažovateľa o prekročení rámca postačujúceho na účely odôvodnenia väzobného stíhania pri väzobnom dôvode podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Všeobecné súdy len lakonicky poukazovali na trestnú činnosť brata sťažovateľa, čo umožňuje konštatovať, že ide o zjavne arbitrárny väzobný dôvod. Existenciu väzobného dôvodu založili na všeobecných floskulách či stereotypných formuláciách.

27. Namietané porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru vidí sťažovateľ i v tom, že všeobecné súdy arbitrárnym spôsobom vyhodnotili existenciu dôvodov umožňujúcich alternatívne nahradenie väzby

s lakonickým poukazom na neexistenciu výnimočných okolností prípadu v zmysle § 80 ods. 2 Trestného poriadku.

28. Predbežná nesprávnosť takéhoto postupu vyplýva z rozhodnutia ESLP vo veci Jabłoński proti Poľsku, podľa ktorého prepustenie môže byť podmienené zárukami, že sa stíhaná osoba dostaví na súd. Toto ustanovenie nedáva súdnym orgánom na výber medzi predvedením obvineného pred súd v primeranej lehote alebo jeho predbežným prepustením, a to aj s výhradou záruk. Až do odsúdenia sa musí považovať za nevinného. Účelom čl. 5 ods. 3 dohovoru je v podstate vyžadovať predbežné prepustenie, ak ďalšie zadržiavanie prestane byť odôvodnené.

29. Namietané porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 6 charty v spojení s čl. 8 dohovoru a čl. 7 charty vidí sťažovateľ v tom, že všeobecné súdy sa vôbec nevysporiadali s aktuálnym dôkazným stavom pri posudzovaní žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby. Sťažovateľ nedostal na svoje námietky žiadnu relevantnú odpoveď. *In concretum* sťažovateľ namietal, že o väzbe rozhodol nepríslušný súd, keďže do väzby bol vzatý Okresným súdom Bratislava I, pričom prokurátor na základe ústavne neakceptovateľnej svojvôle a v rozpore s ústavnou zásadou *perpetuatio fori* podal obžalobu na okresný súd, v dôsledku čoho rozhodol nepríslušný sudca. Takýto postup je porušením čl. 5 ods. 4 dohovoru, súčasťou ktorého je i to, aby vo väzobných veciach rozhodoval súd v zákonom zložení, resp. aby rozhodol zákonný sudca. Ide zároveň aj o porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru.

30. Senát krajského súdu rozhodol v nezákonom zložení, pretože aktuálny rozvrh práce nebol verejný a transparentný. Poukazuje na to, že v zmysle úplného znenia Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave v znení dodatku č. 2 účinného od 1. februára 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) je senát 4 To štvorčlenný a má pracovať v tomto zložení: predsedníčkou senátu je jednak JUDr. Zuzana Molnárová, zodpovedná za chod senátu, ale predsedom senátu je aj JUDr. Karol Kováč, pričom obaja sa vzájomne zastupujú. Členmi senátu sú Mgr. Michal Kačáni, PhD., a JUDr. Erik Tomus, ktorí sa vzájomne zastupujú. Senát koná v zložení JUDr. Zuzana Molnárová, JUDr. Karol Kováč, Mgr. Michal Kačáni, PhD., alebo JUDr. Zuzana Molnárová, JUDr. Karol Kováč a JUDr. Erik Tomus, pričom v prípade neprítomnosti predsedu senátu ho zastupuje zostávajúci člen senátu. Zastupujúcim senátom je senát 1 To JUDr. Petra Šamka.

31. Napokon sťažovateľ namieta porušenie práva na súkromie podľa čl. 8 dohovoru a čl. 7 charty, keďže záver o jeho väzobnom stíhaní je založený na telefonických nahrávkach rozhovorov jeho brata [REDAKOVANÉ] z výkonu väzby. ESLP pritom akcentuje zásadu legality a proporcionality, ako aj procedurálne záväzky, ktoré je štát povinný zabezpečiť na ochranu práv dotknutej osoby pred svojvôľou zo strany štátnych orgánov. Inými slovami to znamená, že k obmedzeniu práva na súkromie má dôjsť na základe kvalitného zákona, teda v súlade so zásadou legality. Zásada legality nebola zachovaná, keďže ustanovenia zákona o výkone väzby nemožno považovať za kvalitné v zmysle štandardov judikatúry ESLP. Nebol zachovaný ani princíp proporcionality, keďže s výnimkou telefonických rozhovorov s obhajcom sa zaznamenávajú všetky rozhovory, čo znamená, že zákon o výkone väzby umožňuje „plošné a nediferencované“ zásahy do práva na súkromie, a to navyše bez súhlasu súdu (*mutatis mutandis* návrh generálneho advokáta vo veci Súdneho dvora Európskej únie [ďalej len „súdny dvor“] C-548/21 z 20. apríla 2023).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

32. Porušenie práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru a čl. 6 charty sťažovateľ namieta z dvoch aspektov, a to jednak z hľadiska porušenia práva, aby jeho väzobná vec bola prejednaná v primeranej lehote alebo bol prepustený počas konania na slobodu, ale tiež z hľadiska porušenia práva, aby jeho väzba bola nahradená zárukou.

33. Ústavnú sťažnosť treba považovať v prevažnej časti za zjavne neopodstatnenú (námietky uvedené v bodoch 22 až 30), preto ich je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a vo vzťahu k námietke uvedenej v bode 31 za neprípustnú, a preto túto je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojitosti s § 132 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde.

34. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

35. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

35. Sťažovateľ tvrdí, že jeho väzba netrvá po nevyhnutný čas, pričom všeobecné súdy neposkytli relevantné a dostatočné odôvodnenie pre ďalšie trvanie väzby a nekonali so špeciálnou starostlivosťou. Pritom jeho väzba trvá už vyše 9 mesiacov, čo nie je zlučiteľné s čl. 5 ods. 3 dohovoru (pozri body 23 a 24).

36. Ústavný súd vychádza z toho, že sťažovateľ ani v sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu (a to podľa zhrnutia jeho obsahu uvedeného v uznesení krajského súdu, ktorého správnosť, resp. úplnosť sťažovateľ nenamieta, pričom samotný text sťažnosti ústavnému súdu nepredložil), ale ani v ústavnej sťažnosti neuvádza nijaké konkrétne fakty, resp. okolnosti, z ktorých by malo

vyplývať, že sa vo veci samej nekonalo s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. Námietka je uplatnená iba v celkom všeobecnej rovine, čo neumožňuje jej vecné preskúmanie. Rovnaký záver sa vzťahuje aj na možnosť prieskumu zo strany krajského súdu. Pritom okresný súd konštatoval, že úkony prípravného konania boli plynulé, bez zbytočných prietáhov a boli vybavované prednostne a urýchlene, v dôsledku čoho doterajší postup orgánov činných v trestnom konaní korešponduje s požiadavkou na primeranosť trvania väzby sťažovateľa, ktorá má trvať len nevyhnutný čas (pozri bod 12).

37. Podľa názoru sťažovateľa všeobecné súdy sa vôbec nezaoberali dôkazným stavom týkajúcim sa existencie dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu a ich úvahy v tomto smere sú veľmi abstraktné a všeobecné (pozri bod 25).

38. Argumentácia okresného súdu vyplýva z bodu 14 a krajského súdu z bodov 17 až 19.

39. Z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že ide o veľmi podrobnú a veľmi konkrétnu argumentáciu všeobecných súdov, ktorú v žiadnom prípade nemožno považovať za abstraktnú a všeobecnú, ako to tvrdí sťažovateľ. Práve naopak, argumentácia sťažovateľa uplatnená v ústavnej sťažnosti sa javí ako nekonkrétna, pretože nijako vecne nepolemizuje s konkrétnymi okolnosťami, na ktoré všeobecné súdy poukazujú.

40. Ďalej sťažovateľ namieta existenciu dôvodu preventívnej väzby, teda riziká spáchania ďalšieho trestného činu, pričom aj tu vytýka všeobecným súdom, že reálnu obavu z pokračovania v trestnej činnosti striktnejšie a dôslednejšie nerozviadli. Poukazuje, že krajský súd sa zameril na charakter trestnej činnosti, čo jasne prekračuje rámec väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pritom všeobecné súdy len lakonicky poukazovali na trestnú činnosť brata sťažovateľa (pozri bod 26).

41. Argumentácia okresného súdu v súvislosti s existenciou väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je zhrnutá v bode 13, resp. v uznesení krajského súdu v bode 19.

42. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd ustálil viaceré konkrétne okolnosti nasvedčujúce podľa jeho názoru existencii obavy z pokračovania v trestnej činnosti (charakter trestnej činnosti, doba, po ktorú mala byť páchaná, osobitné postavenie sťažovateľa) s tým, že nešlo o ojedinelé konanie, ale o pravidelnú 6 mesiacov trvajúcu protiprávnu činnosť, a to aj napriek tomu, že brat sťažovateľa bol v súvislosti s drogovou trestnou činnosťou v inej trestnej veci vzatý do väzby, avšak ani to sťažovateľa od tvrdeného páchania trestnej činnosti nemalo odradiť. Ide preto o dostatočne konkrétnu a vecnú argumentáciu.

43. Ďalšia námietka sťažovateľa smeruje proti tomu, že všeobecné súdy arbitrárnym spôsobom vyhodnotili existenciu dôvodov umožňujúcich alternatívne nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku, keď iba lakonicky poukázali na neexistenciu výnimočných okolností prípadu podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku (pozri bod 26). Predbežná nesprávnosť takéhoto postupu vyplýva z rozhodnutia ESĽP vo veci Jabłoński proti Poľsku (pozri bod 28). Všeobecné súdy sa alternatívnou náhradou väzby nezaoberali s poukazom na neexistenciu formálnych dôvodov ustanovených vnútroštátnou úpravou (výnimočné okolnosti prípadu), čím došlo k porušeniu čl. 5 ods. 3 dohovoru. Pritom ustanovenie čl. 5 ods. 3 dohovoru má prednosť pred vnútroštátnou úpravou, a to vrátane ustanovenia § 80 ods. 2 Trestného poriadku.

44. Stanoviská okresného súdu a krajského súdu sú v podstate zhodné a vyplývajú z bodov 14 a 20.
45. Ústavný súd považuje úvahy okresného súdu a krajského súdu za akceptovateľné.
46. Článok 5 ods. 3 *in fine* dohovoru stanovuje, že prepustenie obvineného z väzby môže byť podmienené zárukou, že sa dotyčná osoba dostaví na pojednávanie. Toto ustanovenie ale ESLP nevykladá čisto gramaticky, teda iba ako možnosť prijatia takéhoto opatrenia v súvislosti s prepustením obvineného na slobodu, ale (vychádzajúc z princípu subsidiarity väzby v kontexte opatrení smerujúcich k zaisteniu osoby obvineného) ako povinnosť prepustiť obvineného na záruku, ak väzobným dôvodom je nebezpečenstvo úteku a poskytnutá záruka je dostatočná na zaistenie účasti obvineného na súdnom pojednávaní (Wemhoff proti Nemecku). Niet pritom zrejmého dôvodu, prečo by sa podobná úvaha nemala *mutatis mutandis* uplatniť aj v prípade ktoréhokoľvek iného dôvodu väzby.
47. Príslušné orgány sú pri rozhodovaní o tom, či má byť určitá osoba prepustená alebo naďalej zadržovaná, povinné zvážiť aj iné záruky (než je väzba), že sa takáto osoba dostaví na súdne pojednávanie (Jarzynski proti Poľsku, Jabłoński proti Poľsku, Fešar proti Českej republike).
48. ESLP konštatoval, že vylúčenie možnosti prepustiť obvineného za súčasného prijatia záruky pre niektoré trestné činy zakotvené priamo v zákone by mohlo byť za istých okolností v rozpore s čl. 5 ods. 3 dohovoru (S. B. C. proti Spojenému kráľovstvu).
49. Z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že znenie ustanovenia § 80 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého v prípade stíhania pre obzvlášť závažný zločin je prepustenie z väzby na záruku možné, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu, nevyklučuje možnosť prepustiť obvineného za súčasného prijatia záruky pre niektoré trestné činy (v danom prípade konkrétne pre obzvlášť závažné zločiny), pretože možnosť prepustenia na záruku v týchto prípadoch iba sprísňuje tak, že k prepusteniu môže dôjsť len za existencie výnimočných okolností prípadu. Inými slovami, podľa názoru ústavného súdu znenie tohto ustanovenia Trestného poriadku neposkytuje menej práv na osobnú slobodu ako čl. 5 ods. 3 dohovoru v zmysle príslušnej judikatúry ESLP.
50. Namietané porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 6 charty v spojení s čl. 8 dohovoru a čl. 7 charty vidí sťažovateľ v tom, že všeobecné súdy vôbec sa nevysporiadali s aktuálnym dôkazným stavom pri posudzovaní jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Sťažovateľ konkrétne namietal, že o väzbe rozhodol nepríslušný okresný súd, hoci miestne príslušným bol podľa jeho názoru Okresný súd Bratislava I, ktorý ho vzal do väzby, a to v zmysle (podľa neho) ústavnej zásady „*perpetuatio fori*“, teda „zvečnenie fóra“ (pozri bod 29).
51. Stanovisko krajského súdu k tejto námietke vyplýva z bodu 20.
52. Ústavný súd považuje argumentáciu krajského súdu vyplývajúcu z bodu 20 za dostatočne presvedčivú a konkrétnu. Je z nej totiž zrejmé, že podľa judikatúry najvyššieho súdu i keby bola obžaloba podaná na miestne nepríslušnom súde, bolo by povinnosťou takéhoto súdu aj tak konať a rozhodnúť o ďalšom trvaní väzby v zmysle § 238 ods. 3 Trestného poriadku, a to vzhľadom na povinnosť všeobecného súdu, po podaní obžaloby prednostne a urýchlene rozhodnúť o väzbe tak, aby k rozhodnutiu došlo do uplynutia lehoty uvedenej v § 76 ods. 3 s poukazom na § 238 ods. 3 Trestného poriadku.

53. Podstatná je v tejto súvislosti tiež okolnosť, že sťažovateľ s touto argumentáciou krajského súdu sa ani len nepokúša konkrétne polemizovať.

54. Podľa názoru sťažovateľa senát krajského súdu rozhodol v nezákonnom zložení, keďže z rozvrhu práce nie je podľa neho zrejmé, v akom zložení mal byť senát ustanovený (pozri body 44 až 30).

55. Ako na to sťažovateľ správne poukazuje, podľa rozvrhu práce je senát 4 To štvorčlenný a jeho zloženie vyplýva z bodu 30. Senát má dvoch predsedov, a to jednak JUDr. Zuzanu Molnárovú, zodpovednú za chod senátu, ale tiež JUDr. Karola Kováča, pričom títo dvaja sa vzájomne zastupujú. Senát koná v zložení JUDr. Zuzana Molnárová, JUDr. Karol Kováč, Mgr. Michal Kačáni, PhD., alebo JUDr. Zuzana Molnárová, JUDr. Karol Kováč, JUDr. Erik Tomus. V prípade sťažovateľa konal krajský súd v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Kováča a členov senátu Mgr. Michala Kačániho, PhD., a JUDr. Erika Tomusa (pozri bod 15).

56. Hoci to sťažovateľ výslovne neuvádza, dá sa predpokladať, že namieta tú okolnosť, že senát nebol zložený ani jedným z alternatívne vymedzených dvoch spôsobov vyplývajúcich z rozvrhu práce, keďže v pozícii predsedu senátu nebola JUDr. Zuzana Molnárová, ale JUDr. Karol Kováč. Sťažovateľ z toho vyvodzuje, že z rozvrhu práce nebolo zrejmé, aké by malo byť zloženie senátu v jeho veci.

57. Ústavný súd je toho názoru, že rozvrh práce dostatočným a zrozumiteľným spôsobom zakotvuje, že obaja predsedovia senátov sa vzájomne zastupujú. Ak preto pre neprítomnosť JUDr. Zuzany Molnárovej senátu predsedal JUDr. Karol Kováč, zostávajúcimi členmi senátu museli byť Mgr. Michal Kačáni, PhD., a JUDr. Erik Tomus.

58. Napokon sťažovateľ namieta porušenie práva na súkromie podľa čl. 8 dohovoru a čl. 7 charty, keďže záver o jeho väzobnom stíhaní je založený na telefonických nahrávkach rozhovorov jeho brata [REDAKOVANÉ] z výkonu väzby (pozri bod 13). Zaznamenávanie všetkých telefonických rozhovorov osoby nachádzajúcej sa vo väzbe (s výnimkou telefonických rozhovorov s obhajcom) je plošným a nediferencovaným zásahom do práva na súkromie, a to bez súhlasu súdu (návrh generálneho advokáta vo veci súdneho dvora). Ide o porušenie zásady legality a proporcionality. Zásada legality je porušená tým, že ustanovenie § 21 ods. 5 zákona o výkone väzby nemá z hľadiska možnosti obmedziť právo na súkromie osoby nachádzajúcej sa vo väzbe dostatočnú kvalitu. Zároveň umožňuje plošné odpočúvanie všetkých telefonických rozhovorov s výnimkou rozhovorov väznenej osoby s obhajcom, čo je zasa porušením zásady proporcionality pri zásahu do práva na súkromie (pozri bod 31).

59. Ústavný súd považuje námietku za neprípustnú, tak ako to bolo uvedené už v bode 33.

60. Sťažovateľ, ale ani jeho obhajca v priebehu výsluchu na okresnom súde 9. februára 2023, no ani v dôvodoch sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu túto námietku nezákonnosti dôkazov získaných odposluchom telefonických hovorov jeho brata [REDAKOVANÉ] z výkonu väzby neuplatnil. Vo svojich dôsledkoch to znamená, že sťažovateľ síce možnosť podania sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o jeho ponechaní vo väzbe po podaní obžaloby z formálneho hľadiska vzaté využil, avšak z materiálneho hľadiska sa tak nestalo, keďže v podanej sťažnosti túto námietku neuplatnil. Zakladá to neprípustnosť tejto jeho námietky v konaní pred ústavným súdom podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Treba k tomu tiež dodať, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti

ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že námietku v konaní pred všeobecnými súdmi neuplatnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu